

Оценка на риска при внос от Нова Зеландия на растения от род Явор (*Acer spp.*)

В отговор на постъпило от Европейската комисия искане, Експертната група по здраве на растенията (Панел РЛН) на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) изготви оценки на риска за стоки, изброени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 на Комисията¹ като „растения с висок риск, растителни продукти и други обекти“.

Това научно становище обхваща всички рискове за здравето на растенията, породени от растения в покой и без листа, растения за засаждане на възраст от 1 до 3 години от род *Acer spp.* внос от Нова Зеландия, като се взема предвид наличната научна информация, включително техническата информация, предоставена от Нова Зеландия.

Към този момент има данни за 29 карантинни вредителя в ЕС, за които се съобщава, че използват растенията от род *Acer spp.* като гостоприемници. От тези 29 оценени карантинни вредителя, три присъстват в Нова Зеландия. Два от тези три вида (*Meloidogyne fallax* и *Oeomona hirta*) са избрани за допълнителна оценка, тъй като отговарят на трите критерия за допълнителна оценка (вредителят присъства в Нова Зеландия; растенията от *Acer spp.* са гостоприемници на вредителя и един или повече жизнени етапа от развитието на вредителя могат да се асоциират със стоката).

Известно е, че и двата вида използват растението *Acer palmatum* (вид японски клен) като гостоприемник.

За един карантинен вид (*Xylosandrus compactus*) съществува несигурност относно наличието му в Нова Зеландия; следователно, той е посочен в списъка на вредителите, които потенциално могат да причинят негативен ефект, който не е допълнително оценен.

За некарантинните вредители в ЕС, обикновено липсва информация относно вероятността за тяхното въвеждане, установяване, разпространение и въздействие.

¹ Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 на Комисията от 18 декември 2018 година за изготвяне на временен списък на високорискови растения, растителни продукти или други обекти по смисъла на член 42 от Регламент (ЕС) 2016/2031, както и списък на растения, за чието въвеждане в Съюза не се изискват фитосанитарни сертификати по смисъла на член 73 от посочения регламент, С/2018/8877, ОВ L 323, 19.12.2018г., стр. 10-15

Следователно, тези некарантинни вредители, за които растенията от *Acer spp.* са гостоприемници, са били оценени, с цел определяне на тяхната значимост по следните критерии:

- присъствие на вредителя в Нова Зеландия;
- вредителят отсъства или има ограничено разпространение в ЕС;
- *Acer spp.* (*Acer sp.*, *Acer spp.*, и видовете японски клен – *A. japonicum*, *A. palmatum* и *A. shirasawanum*) са гостоприемници на вредителя;
- един или повече жизнени етапа на вредителя могат да бъдат свързани с определената стока;
- вредителят може да окаже негативно влияние на територията на ЕС.

Вредителите, които отговарят на всички пет критерия, са избрани за допълнителна оценка.

Въз основа на събраната информация са известни 805 потенциални вредни организми, за които растенията от род *Acer spp.* се смятат за гостоприемници.

От оценените видове, които попадат в списъка с некарантинни вредители в ЕС, два вредителя (*Eotetranychus sexmaculatus* и *Platypus apicalis*) са избрани за допълнителна оценка, тъй като те отговарят на всички критерии за подбор.

Установени са четири вредителя (*Eotetranychus sexmaculatus*, *Oeomona hirta*, *Platypus apicalis* и *Meloidogyne fallax*), които присъстват в Нова Зеландия и за които се смята, че са свързани с растения за засаждане на род *Acer spp.* внос от Нова Зеландия в ЕС.

За избраните вредители са оценени мерките за намаляване на риска, предложени в техническото досие от Нова Зеландия, като са взети предвид възможните ограничаващи фактори. Дадена е експертна оценка за вероятността растенията да са свободни от вредители, като са взети предвид мерките за намаляване на риска, действащи върху вредителя, включително несигурността, свързана с оценката.

След оценка на текущите мерки за намаляване на риска, вероятността растенията да са свободни от *Eotetranychus sexmaculatus* е оценена като „Много често без вредители“ с диапазон на несигурност от 90%, вариращ от „Често без вредители“ до „Без вредители с някои изключителни случаи“. Панелът PHL е 95% сигурен, че най-малко 9 240 растения на 10 000 ще бъдат свободни от *Eotetranychus sexmaculatus*.

След оценка на текущите мерки за намаляване на риска, вероятността растенията да са свободни от:

- *Oeona hirta* е оценена като „Без вредители с някои изключителни случаи“ с диапазон на несигурност от 90%, вариращ от „Много често без вредители“ до „Почти винаги без вредители“. Панелът PHL е 95% сигурен, че 9 840 или повече растения на 10 000 ще бъдат свободни от *Oeona hirta*;
- *Platypus apicalis* е оценена като „Без вредители с някои изключителни случаи“ с диапазон на несигурност от 90%, вариращ от „Изключително често без вредители“ до „Почти винаги без вредители“. Панелът PHL е 95% сигурен, че 9 929 или повече растения на 10 000 ще бъдат свободни от *Platypus apicalis*;
- *Meloidogyne fallax* е оценена като „Изключително често без вредители“ с диапазон на несигурност от 90%, вариращ от „Много често без вредители“ до „Почти винаги без вредители“. Панелът PHL е 95% сигурен, че 9,535 или повече растения на 10 000 ще бъдат свободни от *Meloidogyne fallax*.

Източник:

Commodity risk assessment of *Acer spp.* plants from New Zealand,
EFSA Journal 2020;18(5):6105– <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/6105>

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига: <http://corhv.government.bg/>

Изготвил:

Николай Спасов, старши експерт
Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ
28.05.2020 г.